

19.3.2019

EOAK/2244/2018

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Pasi Pölönen

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Päivi Pihlajisto

TE-TOIMISTON ASIAKASPALVELU JA TYÖTTÖMYYSETUUDELLA TUETTU OMAEHTOINEN OPISKELU

1 KANTELU

Kantelija arvosteli Etelä-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimiston (TE-toimisto) ratkaisua olla tukematta hänen omaehtoista opiskeluaan työttömyysetuudella. Lisäksi kantelija arvosteli TE-toimiston asian hoitamiseen liittyvää asiakaspalvelua. Kantelija piti TE-toimiston menettelyä lainvastaisena, virheellisenä ja epäasiallisena, koska

- hänelle ei tehty lainmukaista työllistymissuunnitelmaa
- hän ei saanut tarvitsemaansa riittävää, tarkoituksenmukaista ja asiallista neuvontaa prosessin aikana
- hänen yhteydenottoihinsa ja yhteydenottopyyntöihinsä ei vastattu
- hän ei saanut kaikkiin pyytämiinsä selvityspyyntöihin vastausta
- hän sai TE-toimiston toiminnan takia epäoikeudenmukaisen, kielteisen päätöksen omaehtoisen opiskelun tukemisesta työttömyysetuudella

Kantelijan mukaan hän ei olisi irtisanoutunut määräaikaisesta työstään, jos hän olisi saanut tiedon siitä, että irtisanoutuminen on aina este omaehtoisen opiskelun tukemiselle. Siksi kantelija katsoi, että kielteinen päätös omaehtoisen opiskelun tukemisesta työttömyysetuudella on epäoikeudenmukainen ja tehty väärin perustein. Kantelija kertoi hoitaneensa aktiivisesti asioitaan ja olleensa yhteydessä TE-toimistoon lukuisia kertoja saadakseen apua ja neuvontaa.

Kantelija kertoi olleensa ilman tuloja ajan 8.1.–13.3.2018. Koko prosessi oli henkisesti kuormittava ja vei kohtuuttomasti opiskelu- ja vapaa-aikaa. Kantelija kertoi vaativansa vahingonkorvausta, koska TE-toimiston menettely päätöksineen aiheutti hänelle merkittävää taloudellista vahinkoa, toimeentulon heikentymistä, henkistä kärsimystä ja opintojen vaikeutumista sekä vei kohtuuttomasti aikaresursseja. Kantelija kertoi tulevansa vaatimaan 12 000 euroa korvauksena.

Kantelija sai 22.11.2017 tiedon opiskelupaikasta ja ilmoitti siitä TE-toimistolle 23.11.2017. TE-toimistosta tuli sähköpostitse ohjeistus, kuinka hakea omaehtoisen opiskelun tukemista työttömyysetuudella. Kantelija soitti 23.11.2017 koulutusneuvojalle saadakseen lisätietoa asiasta. Koulutusneuvoja neuvoi ottamaan yhteyttä kantelijan vastuuvirkailijaan työllistymissuunnitelman tekemiseksi. Kantelija kertoi soittaneensa ajalla 27.11.–8.12.2017 useita kertoja vastuuvirkailijalle ja jättäneensä hänelle soittopyyntöjä tarkoituksena työllistymissuunnitelman tekeminen ja neuvojen kysyminen tilanteessa, jossa työnantaja vaati määräaikaisen työsuhteen irtisanomista. Vastuuvirkailija ei vastannut kantelijan puheluihin eikä yhteydenottopyyntöihin. Tässä vaiheessa kantelija ei tiennyt, että irtisanoutuminen on este omaehtoisen opiskelun tukemiselle työttömyysetuudella.

Kantelija irtisanoutui 1.12.2017 määräaikaisesta työsuhteesta, koska työnantaja vaati sitä useaan otteeseen. Tässä vaiheessa kantelija yritti saada edelleen yhteyttä vastuuvirkailijaansa. Kun kantelija oli yrittänyt kahden viikon ajan saada yhteyttä vastuuvirkailijaan, hän soitti 8.12.2017 TE-hallinnon valtakunnalliseen puhelinpalveluun, mistä annettiin yleisohjeita omaeh-

toisen opiskelun tuen hakulomakkeen täyttämistä varten ja samalla otettiin pois yhteydenotto-pyyntö TE-toimistoon. Tässä vaiheessa kantelija oli siinä uskossa, että tuen hakemisen kan-nalta kaikki asiat oli tehty asianmukaisesti.

Kantelija sai 22.12.2017 TE-toimistosta kielteisen päätöksen, jonka mukaan omaehtoista opis-kelua ei tueta työttömyysetuudella. Perusteluna oli kantelijan irtisanoutuminen määräaikaisesta työsuhteesta. Kantelija kertoi tulleen tässä vaiheessa tietoiseksi, että irtisanoutuminen on aina este tuen saamiselle. Kielteisestä päätöksestä alkoi joulukuun 2017 lopun ja helmikuun 2018 loppupuolen välisen ajan jatkunut viestittely asiasta TE-toimiston kanssa. Viesteissään kantelija kysyi muun muassa tarkempia perusteluja kielteiselle päätökselle ja sitä, miten hänen pitäisi asia hoitaa.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin TE-toimiston selvitys.

3 RATKAISU

3.1 TE-toimiston selvitys

Kantelija ilmoitti 22.11.2017 sähköpostitse TE-toimiston koulutusneuvojalle saaneensa opiske-lupaikan ja pyysi neuvoa, kuinka edetä. Koulutusneuvonnasta kantelijaa informoitiin hakemaan päätöstä työttömyysetuudella tuetusta omaehtoisesta opiskelusta heti, kun määräaikainen työ päättyisi 21.2.2018 ja annettiin ohjeet tuen hakemiselle. Kantelija ilmoitti 23.11.2017 sähköpos-titse, että joutuukin irtisanoutumaan sijaisuudesta 7.1.2018 alkaen, koska opinnot 9.1.2018 al-kaen vaativat pakollista läsnäoloa ja koulun pitää saada uusi sijainen. Tämän jälkeen kantelija jätti vastuuvirkailijalle yhteydenottopyynnot 27.11.2017, 1.12.2017 ja 4.12.2017. Kun kantelija sai 8.12.2017 ohjeistusta omaehtoiseen opiskeluunsa liittyen valtakunnallisesta puhelinpalve-lusta, hän otti yhteydenottopyynnot pois.

TE-toimisto toteaa, että sillä on vastuu asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta koskien TE-pal-veluja. Neuvontatarpeeseen vastaa myös TE-palvelut.fi sivusto, josta löytyy hyvin tietoa useim-mista palveluista ja niiden vaikutuksista työttömyysturvaan. Verkkosivuilla on tieto siitä, että omaehtoista opiskelua ei voida tukea työttömyysetuudella, jos henkilö irtisanoutuu työsuhteesta vain aloittaakseen omaehtoiset opinnot. TE-toimiston asiakkailta on käytössä myös valtakun-nallinen puhelinpalvelu, josta myös annetaan neuvontaa omaehtoiseen opiskeluun liittyvissä asioissa.

TE-toimiston mukaan kantelija keskusteli 8.12.2017 valtakunnallisen puhelinpalvelun kanssa asiasta ja sai ohjeet tuen hakemiseen. TE-toimistolla ei ole tietoa, kerrottiinko puhelinpalvelusta irtisanoutumisen vaikutuksesta opintojen tukemiseen työttömyysetuudella tai tiedusteliko kan-telija asiaa puhelinpalvelusta, koska asiakastiedoissa kysymyksestä tai vastauksesta ko. asiaan ei ole merkintää.

TE-toimisto teki opintojen tukemisesta 19.12.2017 kielteisen ratkaisun, joka toimitettiin kanteli-jalle 22.12.2017. Päätöksen perustelujen mukaan työttömyysetuudella ei voida tukea hakijan omaehtoisia opintoja, mikäli hakija on irtisanoutunut työstään opintojen vuoksi. Työstä irtisanou-tuminen on este omaehtoisien tuen myöntämiselle. TE-toimisto käsitteli uudelleen kantelijan asian ja teki 8.2.2018 uudelleen kielteisen päätöksen samoilla perusteilla kuin 19.12.2017. TE-toimiston mukaan kantelija ei ole jostain syystä saanut tietoa irtisanoutumisen vaikutuksesta opintojen tukemiseen ennen ratkaisuaan irtisanoutua 1.12.2017.

TE-toimisto vastasi kantelijan tiedusteluihin prosessin vaiheista ja kielteisen päätöksen jälkeen sähköpostitse tulleisiin kysymyksiin. TE-toimiston palvelujohtaja viittasi kantelijalle 20.2.2018 lähettämässään sähköpostiviestissä työ- ja elinkeinoministeriön ohjeeseen JTYPL:n soveltamisesta. Viestissään palvelujohtaja toteaa, että JTYPL ja lain tulkintaan annettu soveltamishoje sitovat TE-toimiston virkailijaa ratkaisuja tehdessä. Palvelujohtaja totesi kantelijalle 25.1.2018 lähettämässään sähköpostiviestissä, että valitettavasti TE-toimistolla ei ole ollut mahdollisuutta tehdä muuta ratkaisua.

TE-toimisto kertoi käyttävänsä sähköistä turvapostia tietosuojan vuoksi tilanteissa, joissa postit sisältävät asiakkaan henkilökohtaiseen tilanteeseen liittyviä asioita.

TE-toimisto pyrkii vastaamaan yhteydenottopyyntöihin viiden arkipäivän kuluessa eikä selkeää syytä siihen, miksi kantelijan yhteydenottopyyntöön ei ollut vastattu löytynyt sisäisessä selvityksessä. Kantelijalle vastattiin sähköpostitse tulleisiin yhteydenottopyyntöihin, mutta puhelinpalvelun kautta tulleisiin vastuuvirkailijan sähköisiin muistilistalle menneisiin yhteydenottopyyntöihin kantelija ei saanut vastauksia TE-toimiston asettamassa tavoiteajassa. Kantelija peruutti yhteydenottopyynnot kymmenennen arkipäivän kuluessa ensimmäisestä yhteydenottopyynnöstä.

Kantelija oli työssä olevana asiakkaana ennen opintojensa aloittamista. Työllistymissuunnitelma laaditaan asiakkaan kanssa, ellei se ole ilmeisen tarpeetonta. TE-toimiston mukaan asiakkaan ollessa työssä työllistymissuunnitelman laadinta ei ole tarpeellista. Työllistymissuunnitelma laaditaan asiakkaille vastaavissa tilanteissa pääsääntöisesti siinä vaiheessa, kun opintoja on päätetty tukea työttömyysetuudella ennen työsuhteen päättymistä.

Kantelija muutti 11.1.2018 Kokkolaan, joten työllistymissuunnitelman laatiminen tai laatimatta jättäminen oli tässä vaiheessa Pohjanmaan TE-toimiston ratkaistavissa.

3.2 Asian arviointi

3.2.1 Yhteydenottopyyntöihin vastaaminen ja neuvonta

Hallintolain (434/2003) 7 ja 8 §:ssä on säännökset hyvän hallinnon perusteisiin kuuluvista palveluperiaatteesta, palvelun asianmukaisuudesta ja neuvonnasta. 7 §:n mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti. 8 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Hallintolain 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

TE-toimisto kertoi selvityksessään, ettei se ole vastannut kantelijan puhelimitse jättämiin yhteydenottopyyntöihin palvelulupauksensa mukaisesti viiden arkipäivän kuluessa. TE-toimisto kertoi vastanneensa kantelijan sähköpostitse lähettämiin viesteihin ja kysymyksiin. Saamani selvityksen perusteella kantelija lähetti sähköpostitse kysymyksiä 27.12.2017, 29.12.2017, 3.1.2018, 4.1.2018 ja 5.1.2018. TE-toimisto vastasi edellä mainittuihin viesteihin 8.1.2018. Viestissään TE-toimisto pahoitteli vastauksen viipymistä. Kantelija lähetti TE-toimistolle sähköpostilla kysymyksiä 8.1.2018, joihin hän sai vastauksen 25.1.2018. Kantelija lähetti edellä mainitun vastauksen saatuaan sähköpostiviestin, jossa hän katsoi, ettei ollut saanut vastauksia kaikkiin esittämiinsä kysymyksiin ja pyysi edelleen vastauksia. TE-toimisto vastasi 25.1.2018 lähetettyyn viestiin 20.2.2018.

Saamani selvityksen perusteella katson TE-toimiston toimineen hyvän hallinnon perusteiden vastaisesti, kun se ei ole vastannut kantelijan puhelimitse jättämiin yhteydenottopyyntöihin ja kaikkiin kantelijan sähköpostilla lähettämiin kysymyksiin ilman aiheetonta viivytystä.

3.2.2 Työllistymissuunnitelman laatiminen

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012, JTYPL) 2 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan työ- ja elinkeinoviranomainen järjestää työnhakijalle ensimmäisen haastattelun kahden viikon kuluessa työnhaun alkamisesta, jollei se työnhakijan tilanne huomioon ottaen ole ilmeisen tarpeetonta. Vuoden 2017 alussa muuttuneen 4 §:n 2 momentin mukaan työ- ja elinkeinoviranomaisen tulee varata työnhakijalle tilaisuus myöhempisiin haastatteluihin määräajoin työnhakijan palvelutarpeen mukaisesti. Työttömän työnhakijan haastattelu tulee kuitenkin aina järjestää työttömyyden jatkuttua yhdenjaksoisesti kolmen kuukauden ajan ja sen jälkeen aina kolmen kuukauden yhdenjaksoisen työttömyyden jälkeen. JTYPL:n 2 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan ensimmäisessä työnhakijan haastattelussa muun muassa tarkistetaan ja täydennetään työnhakutiedot, arvioidaan palvelutarve ja laaditaan työllistymissuunnitelma. Myöhemmissä haastatteluissa arvioidaan muun muassa työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman toteutumista sekä tarkistetaan suunnitelma.

Koska kantelija ei ole ollut aikana, jota kantelu koske, työtön työnhakija, TE-toimistolla ei ole ollut JTYPL:n säännösten perusteella velvollisuutta laatia työllistymissuunnitelmaa hänelle. Tällä perusteella katson saamaani selvitykseen viitaten, ettei asiassa ole tältä osin ilmennyt aihetta epäillä lainvastaista menettelyä tai velvollisuuden laiminlyöntiä.

3.2.3 Työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu

Asiaa koskevat säännökset ja ohjeet

Työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta on säännökset JTYPL:n 6 luvussa. Luvun 2 §:ssä on säännös opiskelun tukemisen yleisistä edellytyksistä ja etuuksista ja 3 §:ssä säännös opintoja koskevista edellytyksistä. Säännöksen 2 §:n mukaan työnhakijalla, joka on täyttänyt 25 vuotta ja joka opiskelee omaehtoisesti, on oikeus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyysetuuteen, jos:

- 1) työnhakijalla on työ- ja elinkeinotoimiston toteama koulutustarve ja toimisto arvioi, että omaehtoisesta opiskelun tukeminen on työvoimapolitiittisesti tarkoituksenmukaisin keino parantaa työnhakijan ammattitaitoa ja mahdollisuuksia saada työtä tai säilyttää työpaikkansa;
- 2) opiskelun katsotaan olennaisesti parantavan työnhakijan mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille;
- 3) opiskelusta on sovittu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa 4 §:ssä säädetyllä tavalla; ja
- 4) muut tässä luvussa säädetyt edellytykset täyttyvät.

Työttömyysetuudella tuettua työnhakijan omaehtoista opiskelua koskevat säännökset tulivat voimaan 1.1.2010, kun julkisesta työvoimapolitiittisesta annetusta lakia muutettiin. Asiaa koskevassa hallituksen esityksen (HE 178/2009 vp) yleisperusteluissa todetaan, että työnhakijalla ei ole subjektiivista oikeutta opiskella omaehtoisesti työttömyysetuudella. Samalla tavoin kuin muissakin palveluissa, joissa käytetään työttömyysetuutta toimeentulon turvaamiseen, myös työnhakijan omaehtoisessa opiskelussa etuuden käyttäminen on riippuvainen työ- ja elinkeinotoimiston tekemästä palvelutarvearviosta.

Edellä mainitun hallituksen esityksen 2 §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa selvennetään, mitä opintojen tukemisen yleisillä edellytyksillä tarkoitetaan ja mihin seikkoihin TE-toimisto kiinnittää arvioinnissa huomiota. Perustelujen mukaan työ- ja elinkeinotoimisto kiinnittää arvioinnissaan huomiota muun muassa siihen, onko työnhakijalla suunniteltujen opintojen jälkeen mahdollisuus säilyttää työpaikkansa tai sijoittua suhteellisen nopeasti avoimille työmarkkinoille. Vaikka opiskelu sinänsä parantaisi työnhakijan ammattitaitoa, opiskelua ei tuettaisi, jos työnhakijalla olisi työmarkkinoilla edelleen kelpoinen ja pätevä ammatillinen tutkinto eikä hänellä olisi perusteltua tarvetta uuden koulutuksen hankintaan tai ammatin vaihtoon esimerkiksi terveydellisten syiden takia. Irtisanoutuneiden työnhakijoiden kohdalla koulutustarpeen arviointiin vaikuttaisi myös irtisanoutumisen syy. Jos työnhakija olisi irtisanoutunut voidakseen opiskella päätoimisesti työttömyysetuudella, työ- ja elinkeinotoimisto voisi päätyä arvioinnissaan siihen, ettei työnhakijalla ole koulutustarvetta eikä olisi työvoimapolitiisesti perusteltua tukea opiskelua työttömyysetuudella.

Työ- ja elinkeinoministeriön ohjeessa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ja asetuksen soveltamista (TEM/2579/00.03.05.02/2016) mainitaan opiskelun tukemisen ehdottomat edellytykset. Ohjeen mukaan työnhakijalla voi olla oikeus työttömyysetuuteen omaehtoisen opiskelun ajalta, jos

- hän on työnhakijana TE-toimistossa
- hän on täyttänyt 25 vuotta opiskelun tukemisen alkaessa
- hänellä on TE-toimiston toteama koulutustarve
- TE-toimisto arvioi, että omaehtoisen opiskelun tukeminen on työvoimapolitiisesti tarkoituksenmukaisin keino parantaa työnhakijan ammattitaitoa ja mahdollisuuksia saada työtä tai säilyttää työpaikka
- opiskelun katsotaan olennaisesti parantavan työnhakijan mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille
- opiskelun tukemisesta työttömyysetuudella on sovittu työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa lähtökohtaisesti ennen opintojen aloittamista ja
- TTL:ssa säädetyt edellytykset työttömyysetuuden maksamiselle täyttyvät

Ohjeen mukaan työnhakijalla ei ole subjektiivista oikeutta opiskella työttömyysetuudella tuetuna. Jotta työnhakijan opiskelua voidaan tukea, kaikkien edellä mainittujen edellytysten on täyttyvä.

Opintojen alkamisajankohtaa tulkitaan ohjeen mukaan kuten muutoinkin työttömyysturvajärjestelmässä. Omaehtoisen opiskelun tukemista koskevia ratkaisuja tekevien virkamiesten tulee tarvittaessa tiedustella esimerkiksi opintojen alkamisajankohtaa koskevia tulkintoja oman TE-toimiston työttömyysturvayksiköstä. Tarkoituksena on, että opintojen alkamisajankohtaa tulkittaisiin yhdenmukaisesti sekä ratkaistaessa, mistä alkaen työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen TTL 2 luvun 10 §:n perusteella, että mistä alkaen työnhakijan opiskelua voitaisiin tukea työttömyysetuudella.

Opiskelun tukemisen harkinnanvaraisista edellytyksistä ohjeessa todetaan, että harkinnassa voidaan ottaa huomioon, onko työnhakija tarvittaessa valmis opintojen jälkeen muuttamaan toiselle paikkakunnalle työllistyäkseen koulutusta vastaaviin tehtäviin, jos asuinpaikkakunnalla ei ole koulutusta vastaavaa työtä tarjolla. Lisäksi voidaan ottaa huomioon ainakin seuraavia näkökohtia:

- onko työnhakijalla työmarkkinoilla edelleen kelpoinen ja pätevä ammatillinen tutkinto ja onko hänellä perusteltu tarve koulutukseen tai ammatin vaihtoon esimerkiksi sen vuoksi, ettei hänen aikaisemmalla koulutuksellaan tai tutkinnollaan ole käytännössä mahdollisuutta työllistyä

- onko työnhakija soveltuva koulutukseen ja sen tavoitteena olevaan ammattiin tai tehtävään
- jos työnhakija on itse irtisanoutunut työstä, niin onko hän irtisanoutunut vain voidakseen opiskella päätoimisesti työttömyysetuudella vai onko irtisanoutumiseen muu syy. Jos irtisanoutuminen johtuu esimerkiksi terveydellisistä syistä tai siitä, että työnhakija siirtyy työvoimapolitiikasta toiseen (esimerkiksi määräaikaista palkkatuetusta työstä opiskelemaan), oma irtisanoutuminen ei ole esteenä opiskelun tukemiselle

Ohjeen mukaan tuettavasta opiskelusta on sovittava työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa ennen opintojen aloittamista. Työnhakijan ei tarvitse olla työtön, jotta hänen kanssaan voidaan sopia työttömyysetuudella tuetusta omaehtoisesta opiskelusta. Opinnot on siten mahdollista aloittaa esimerkiksi irtisanomisaikana. Opiskelun tukemisesta voidaan sopia TE-toimistossa laadittavassa suunnitelmassa opintojen alkamisen jälkeen, jos opinnot on aloitettu työsuhteen aikana. Työsuhteen osalta olennaista on tässä yhteydessä ainoastaan se, onko työnhakijalla ollut voimassa oleva työsuhte opintojen alkamispäivänä. Opintojen tukemisesta voidaan sopia opintojen alkamisen jälkeen, jos siihen on painava syy. Painava syy voi olla esimerkiksi se, ettei TE-toimisto ehdi tehdä työllistymissuunnitelmaa tai sitä korvaavaa suunnitelmaa ennen opiskelun alkamista.

Kannanotto

Arvioitaessa, voidaanko omaehtoisesta opiskelusta aikaista toimeentuloa tukea työttömyysetuudella, sovellettavaksi tulevat JTYPL:n 6 luvun 2 ja 3 §:ien säännökset. 2 §:ssä on säännös opiskelun tukemisen yleisistä edellytyksistä. Säännöksen mukaan työnhakijalla, joka on täyttänyt 25 vuotta ja joka opiskelee omaehtoisesti, on oikeus työttömyysturvalaissa tarkoitettuun työttömyysetuuteen, jos hän täyttää 2 §:ssä säädetyt edellytykset ja muut 6 luvussa säädetyt edellytykset. JTYPL:n 6 luvussa ei ole säännöstä, jonka mukaan irtisanoutuminen työstä olisi este opiskelun aikaisen toimeentulon tukemiselle.

Hallituksen esityksen (HE 178/2009 vp) mukaan työnhakijalla ei ole subjektiivista oikeutta opiskella omaehtoisesti työttömyysetuudella, vaan etuuden myöntäminen on riippuvainen työ- ja elinkeinotoimiston tekemästä palvelutarvearviosta. Irtisanoutuneiden työnhakijoiden kohdalla koulutustarpeen arviointiin vaikuttaa irtisanoutumisen syy. Jos työnhakija on irtisanoutunut voidakseen opiskella päätoimisesti työttömyysetuudella, työ- ja elinkeinotoimisto voi päätyä arvioinnissaan siihen, ettei työnhakijalla ole koulutustarvetta eikä opiskelua ole työvoimapolitiikasta perusteltua tukea työttömyysetuudella.

TE-toimisto teki opintojen tukemisesta 19.12.2017 kielteisen ratkaisun. Päätöksen perustelujen mukaan työttömyysetuudella ei voida tukea hakijan omaehtoisia opintoja, mikäli hakija on irtisanoutunut työstään opintojen vuoksi. Työstä irtisanoutuminen on este omaehtoisesta tuen myöntämiselle. TE-toimisto käsitteli uudelleen kantelijan asian ja teki 8.2.2018 uudelleen kielteisen päätöksen samoilla perusteilla kuin 19.12.2017.

Saamani selvityksen mukaan kantelija oli epäpätevänä opettajana määräaikaissa palvelusuhteessa, jossa työt olisivat päättyneet 21.2.2018. Kantelija sai opiskelupaikan luokanopettajan aikuiskoulutuksessa. Koska kantelijan opiskelussa oli läsnäolopakko, hänen oli irtisanouduttava määräaikaista työstään ennen määräajan päättymistä 7.1.2018.

Saamastani selvityksestä ei käy ilmi, onko kantelijan palvelutarvetta eli koulutustarvetta ja koulutuksen vaikutuksia hänen mahdollisuuksiinsa työllistyä avoimille työmarkkinoille arvioitu.

Kielteisen päätöksen perusteluista ja TE-toimiston kantelijalle lähettämistä sähköpostiviesteistä syntyy sellainen kuva, ettei TE-toimistolla olisi ollut harkintavaltaa asiassa. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa etuuden myöntämisen edellytyksiä koskevien säännösten eikä ministeriön ohjeen mukaan. Käsitykseni mukaan TE-toimiston ei olisi tullut perustella kielteistä päätöstään yksinomaan sillä, että työstä irtisanoutuminen on este omaehtoisen opiskelun tukemiselle työttömyysetuudella, ja ettei TE-toimistolla ollut JTYPL:n säännösten ja ministeriön ohjeen vuoksi mahdollisuutta tehdä muuta ratkaisua.

TE-toimisto on katsonut TEM:n ohjeen tarkoittavan, ettei sillä ole harkintavaltaa asiassa. Ottaen huomioon TE-toimiston selvitys ja TE-toimiston kantelijalle lähettämät sähköpostiviestit totean, että ministeriön ohjeesta voi syntyä sellainen kuva, että irtisanoutuminen olisi itsessään este työttömyysetuudella opiskelulle. Näin ei kuitenkaan ole tarkoitettu, vaan hallituksen esityksen perustelujen mukaan irtisanoutumista tulisi arvioida suhteessa koulutustarpeeseen.

Edellä todetun perusteella näkemykseni on, että ministeriön ohjeessa tulisi tuoda selkeämmin esille se, että 2 §:ssä olevat etuuden myöntämisen yleiset edellytykset liittyvät etuuden hakijan palvelutarpeen arviointiin, ja että ohjeessa tuodaan esille niitä seikkoja, joihin palvelutarvearviossa tulisi kiinnittää huomiota.

Eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävänä on valvoa, että viranomaiset noudattavat lakia ja täyttävät muutoinkin velvollisuutensa. Oikeusasiamies ei voi puuttua viranomaisten harkintavaltaansa puitteissa tekemiin ratkaisuihin eikä muuttaa tai kumota niitä. Oikeusasiamies ei voi myöskään määrätä maksettavaksi vahingonkorvausta.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.2.1 ja 3.2.3 esittämäni käsitykset TE-toimiston tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni TE-toimistolle.

Lähetän jäljennöksen päätöksestäni myös työ- ja elinkeinoministeriölle tiedoksi edellä kohdassa 3.2.3 ilmenevässä tarkoituksessa. Pyydän ministeriöstä ilmoittamaan minulle 7.6.2019 mennessä, mihin toimenpiteisiin käsitykseni ministeriön ohjeen TEM/2579/00.03.05.02/2016 täsmentämistarpeesta on mahdollisesti antanut aiheita.

Kantelu ei anna minulle aiheita muihin toimenpiteisiin.